

Úvod

Primární prevence, jako způsob předcházení negativního vývoje dětí i dospělých, je stále bojištěm názorů a ideologií. PROSPE, profesionální organizace zaměřená na poskytování specifické primární prevence především ve školských zařízeních na území hlavního města Prahy, se ve svých postojích a způsobech práce řídí Akčním plánem realizace Národní strategie protidrogové politiky, Akčním plánem protidrogové politiky hlavního města Prahy a v neposlední řadě příklady dobré praxe své i dalších poskytovatelů. Organizace PROSPE v rámci primární prevence nepodporuje „strašení“ ani preventivní represí.

Obečným posláním PROSPE je vytvářet a poskytovat programy školské všeobecné a selektivní primární prevence na školách a v školských zařízeních v Praze a blízkém okolí.

K dalším službám patří zprostředkovávání pomoci klientům v tíživé životní situaci, vzdělávání rodičů i pedagogů v oblasti rizikového chování a další aktivity přispívající efektivitě předcházení negativním společenským jevům.

Mezi hlavní principy práce spolku patří důraz na odpovědnost člověka za vlastní jednání, důraz na svobodu a svobodné rozhodování spolu při zachování osobní odpovědnosti a respekt k jedinečnosti každého člověka.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy udělilo PROSPE certifikáty odborné způsobilosti pro poskytování programů všeobecné a selektivní primární prevence. Aktuální certifikáty mají platnost do 28.2.2019.

Základní slovníček

Nespecifická primární prevence – činnosti napomáhající snižovat riziko vzniku a rozvoje rizikového chování, které nemají nic společného s konkrétními formami rizikového chování (například volnočasové aktivity)

Specifická primární prevence – činnosti a programy zaměřené na konkrétní formy rizikového chování a pracující s konkrétní cílovou skupinou

Všeobecná primární prevence – zaměřená na běžnou populaci dětí a mládeže

Selektivní primární prevence – zaměřená na skupiny se zvýšenou přítomností faktorů rizikových pro vznik a vývoj rizikového chování

Indikovaná primární prevence – zaměřená na jedince, u nichž se již vyskytly projevy rizikového chování, nebo jsou vystaveni intenzivnímu působení rizikových faktorů

(zdroj: Klinika adiktologie, <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3073/>)

Základní informace o organizaci

Právní forma

Zapsaný spolek

Registrace na MV ČR

1.1.2014

IČO

27 01 68 11

Bankovní spojení

1967912389/0800

Sídlo organizace

Vyšehradská 1376/43, Praha 2

Kancelář organizace

Vyšehradská 1376/43, Praha 2 (1. patro)

Internetová stránka

www.prospe.cz

Kontakty

e-mail: primarka@centrum.cz

pošta: Vyšehradská 1376/43, Praha 2

telefon: 731 891 334 (ředitelka / statutární zástupce)

Historie

V roce 2006 vzniklo občanské sdružení PROSPE, navazující na projekt primární prevence, který do té doby pracoval pod organizací Drop In, o. p. s. Hlavním posláním je od počátku předcházet vzniku užívání návykových látek. Zakladatelé organizace se, i na základě svých předchozích profesních zkušeností s uživateli drog a závislými, opírají o myšlenku provázanosti etiologie a důsledků užívání návykových látek s výskytem mnoha jiných forem rizikového chování a jejich příčinami. Realizace preventivních programů se tedy intenzivně zaměřuje na prevenci a detekci šikany, záškoláctví, rasismu a xenofobie, netolismu, patologického hráčství, nepřiměřené agresivity. Organizace a její primárně preventivní působení se dále věnuje negativním jevům, které se v průběhu času mění stejně tak, jako se mění společnost, ve které žijeme.

Rok 2007 přinesl organizaci první úspěšný test certifikačním řízením Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky a v roce 2008 PROSPE vyhrává podlimitní veřejnou zakázku na poskytování programů primární prevence na Praze 14, kterou realizuje do roku 2013. Reakcí na úspěšnou aktivitu bylo zvýšení zájmu o služby organizace a následné rozšíření týmu. Pracovníci PROSPE v roce 2009 vypracovali metodiku prevence k filmovému dokumentu Katka (Třeštíková, 2009), kterou organizace od roku 2010 nabízí jako vzdělávací program pro pedagogické pracovníky akreditovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. V tentýž rok PROSPE rozšířilo nabídku služeb o intervenční programy (selektivní primární prevence) a v roce 2012 pak přidalo preventivní programy pro specifickou cílovou

skupinu dětí v mateřských školách. Od září 2013 ještě, díky dalšímu rozšíření metodiky, přibyly programy všeobecné primární prevence pro 1. až 3. ročník ZŠ.

V roce 2014 došlo ze zákonných důvodů ke změně statutu organizace na spolek.

Lidé v organizaci

ředitelka / statutární zástupce

Mgr. Michaela Titmanová

vedoucí projektu PROSPE

Mgr. Michaela Titmanová

vedoucí lektorských týmů

Mgr. Lucie Hanžlová, Mgr. Michaela Titmanová

supervizor

Mgr. et Mgr. Lucie Čelikovská, Mgr. Vít Čelikovský, Ing. PhDr. Marie Lhotová, PhD.

ekonom

Ing. Ivana Vachudová

Předseda spolku

Mgr. Michaela Titmanová

Lektoři v roce 2016

Mgr. Lucie Hanžlová

Mgr. Kristýna Rašplová

PhDr. Mariana Korbová (Stoilovová)

Mgr. Kristina Vachudová

Mgr. Anna Vojtíšková

Mgr. Aneta Müllerová (Benáková)

Bc. Monika Šimáková

Bc. Tomáš Vacek

Bc. Milena Raková

Mgr. Jitka Hromadová

Mgr. Hana Gerner

Mgr. Vladimír Kostka

Služby

Organizace PROSPE svými službami navazuje na preventivní programy škol, v nichž působí.

Poskytuje tyto programy:

- dlouhodobé programy všeobecné primární prevence pro MŠ, ZŠ a SŠ
- dlouhodobé programy selektivní primární prevence pro ZŠ a SŠ

- vzdělávací semináře pro pedagogické pracovníky (akreditované MŠMT)
- vzdělávací semináře pro rodiče
- intenzivní intervenční programy pro žáky ZŠ a studenty SŠ (selektivní primární prevence)
- jednorázové preventivní protidrogové přednášky pro žáky ZŠ a studenty SŠ (v indikovaných případech)
- růstové skupiny pro žáky ZŠ, kteří mají potíže s adaptací v procesu socializace zejména ve školním prostředí

Program všeobecné primární prevence pro děti navštěvující MŠ

Program je určen pro děti starší 3 let. Práce s jednou třídou je rozdělena do šesti setkání za školní rok, přičemž délka jednoho setkání je 60 minut.

S dětmi pracuje dvojice lektorů kvalifikovaných pro práci s dětmi (psychologie, sociální pedagogika, sociální práce, adiktologie,...).

Program je veden formou hry s poučením. Souběžně lektoři pracují s dynamikou skupiny – eliminace rizikového chování dětí (ubližování, vyčleňování, nadávání,...). Situace ve třídě je průběžně konzultována s pedagogickými pracovníky MŠ, kteří jsou na programu přítomni.

Z každého programu se vyhotovuje písemná zpráva.

Program všeobecné primární prevence pro žáky ZŠ

Programy jsou realizovány s žáky 1. až 9. tříd. Časová dotace je 8 vyučovacích hodin na jednu třídu za školní rok, přičemž obvyklé rozdělení je do dvou bloků po 4 vyučovacích hodinách, v každém pololetí jeden blok.

S třídou pracuje dvojice lektorů, absolventů či studentů VŠ adekvátního oboru (psychologie, sociální pedagogika, sociální práce, adiktologie,...).

Programy tematicky i metodicky reagují na aktuální potřeby třídy. Základní metody jsou interaktivní na principech zážitkové pedagogiky s reflexí. Reflexí je zážitek třídy moderován a usměrňován směrem k cílům primární prevence. Témata směřují k atmosféře a vztahům v třídním kolektivu, vzájemné komunikaci, vztahům s dospělými, zvládání obtížných životních situací, vyrovnávání se s neúspěchy i úspěchy, aktivnímu využití volného času, zdravému životnímu stylu. Mezi důležité oblasti patří také rizika a důsledky užívání návykových látek (včetně alkoholu a nikotinu), šikana, kriminalita. Programy se zaměřují také na odolávání manipulaci, partnerské vztahy a zdravou sexualitu, zdravý vztah k vlastnímu tělu, posílení individuality a schopnosti efektivního sebehodnocení. V 1. až 3. třídě je specifickou součástí programu posilování sebevědomí, poznávání sebe a okolí a schopnost dávat a přijímat ocenění.

Součástí metodiky je intenzivní podpora přítomnosti třídního učitele v průběhu programu; **zásadou je, aby vyučující s třídou mohl v preventivní práci dále pokračovat.**

K programu patří i možnost individuálních konzultací pro děti i pedagogy.

Z každého programu se vyhotovuje písemná zpráva.

Program všeobecné primární prevence pro studenty SŠ

Programy jsou určeny pro studenty 1. ročníků SŠ, SOU a SOŠ. Počet setkání je individuálně kontraktován podle možností a potřeb školy, přičemž doporučení frekvence je 2x měsíčně. Rozsah jednoho setkání je 90 minut.

S třídou pracuje dvojice kvalifikovaných lektorů s delší praxí. (2 a více let)

Programy využívají interaktivní techniky s následnou diskusí. Témata jsou obdobná jako na ZŠ, ale jsou pojímána náročnější (zejména diskusní) formou. V rámci edukativní složky je předáváno větší množství informací a výrazná pozornost je věnovaná práci s hodnotovými systémy a rozvoji sebereflexe a introspekce.

Z každého programu se vyhotovuje písemná zpráva.

Intervenční program

Programy jsou poskytovány na základě zadání školy ve třídách, kde lektori nebo učitelé rozpoznali výskyt výrazných rizikových faktorů nebo přímo výskyt projevů rizikového chování. Jedná se o intenzivní práci v rozmezí dvou měsíců při základním rozsahu 18 vyučovacích hodin (6 setkání po 3 vyučovacích hodinách). Cílem intervenčních programů je zastavit rizikové chování a znovu nastolit normy a hodnoty, které umožňují zdravý pobyt ve třídním kolektivu všem jeho členům.

S třídou pracuje dvojice lektorů – psycholog a psychoterapeut nebo sociální pracovník.

Mezi využívané metody patří práce se skupinovou dynamikou, rozhovor a individuální i skupinové interaktivní techniky zaměřené dle cíle programu.

Přítomnost třídního učitele je kontraktována dle typu programu, nicméně situace ve třídě je s ním vždy průběžně konzultována.

Po každém programu mají děti možnost individuálních konzultací.

Z každého programu se vyhotovuje písemná zpráva.

Jednorázové přednášky

Organizace PROSPE považuje tuto formu primární prevence za výrazně méně efektivní než dlouhodobou práci s kolektivem třídy, takže se jedná buď o doplňkovou aktivitu komplexní práce, nebo o výjimku v případě, kdy vážné důvody neumožňují na konkrétní škole poskytovat řádným způsobem program primární prevence.

Rozvojové skupiny pro žáky ZŠ se zvýšeným rizikem výskytu rizikového chování a jejich rodiče

Indikovaní pro zařazení jsou žáci se zhoršenou adaptabilitou na školní prostředí, žáci s poruchami chování a učení, žáci se vztahovými potížemi ve školním prostředí, žáci z rodin v obtížné sociální situaci, žáci s rizikem rozvoje rizikového chování.

Cílem je prevence výskytu, případně minimalizace / eliminace rizikového chování pomocí nácviku a posílení sociálních kompetencí, zvyšování schopnosti zvládat a efektivně řešit problematické a stresové situace.

Nástroji jsou pozorování (sledování chování vrstevníků a reakcí okolí, učení nápodobou), rozhovory (sdílení problémů s ostatními, srovnávání zkušeností), emočně korektivní zkušenosti (zážitek přijetí) a nácvik (zvládání sociálních situací společensky přijatelným způsobem ve vzájemných interakcích). Tyto nástroje jsou využívány pomocí technik (zaměřených na sebepoznání, spolupráci, sebe prezentaci, nácviky), tematických bloků zaměřených na prevenci aktuálních sociálně patologických jevů a tematických bloků vycházejících z aktuálních potřeb skupiny (rodina, škola, vrstevníci,...).

Frekvence setkávání skupin je 1x týdně 60 min, přičemž skupina má maximálně 10 členů.

Paralelně je nabízena skupina pro rodiče žáků zařazených do rozvojové skupiny zaměřená na posílení výchovných kompetencí, sdílení výchovných obtíží a vzájemnou podporu.

Běh skupin je plánován na období říjen až březen v rámci daného školního roku, přičemž děti absolvují 20 setkání a rodiče 5-10 setkání. Počet otevřených skupin závisí na výši obdržené dotace. Skupiny jsou vedeny odbornými pracovníky – psycholog a psychoterapeut s praxí v práci s dětmi a rodiči.

Programy destigmatizace

Cílovou skupinou jsou žáci 8. a 9. tříd ZŠ a studenti SŠ.

Cílem je vytvoření realistického obrazu o duševním onemocnění a povědomí o systému podpory (vzhledem k výrazně zkresleným informacím a obrazům, které děti obvykle mají díky vlivu médií) pomocí předávání informací o tématu duševního zdraví, o prodromálních příznacích duševních potíží a o možné pomoci v případě ohrožení duševními poruchami a pomocí interaktivních zážitků s peer lektorem.

Nástroji jsou diskuse, zážitkové psychosociální hry a techniky, komunitní kruh, to vše s pomocí vlastního příběhu peer lektora, který kompetentně umožňuje žákům pracovat i s „tabuizovanými“ tématy.

Časová dotace je 3 hodiny a program vede lektor spolu s peer lektorem.

Rok 2016 – finanční rozvaha

Náklady

Materiálové náklady	46.724,-
Kancelářské potřeby	21.018,-
Vybavení (notebook)	22.147,-
Jiné – propagace	3.559,-
<hr/>	
Ostatní služby	166.659,-
Telefony	14.195,-
Poštovné	1.782,-
Internet	3.000,-
Nájemné a sídlo firmy	58.000,-
Právní a ekonomické služby	30.000,-
Školení a kurzy a supervize	53.695,-
Jiné – SW, doména, kopírování	5.987,-
<hr/>	
Jiné provozní náklady	80.436,-
Pokuty, kooperativa, poplatky	80.436,-
<hr/>	
Osobní náklady celkem	628.188,-
Mzdové náklady	560.800,-
Odvody na sociální a zdravotní pojištění	67.388,-
<hr/>	
Celkové náklady na realizaci 2016	922.008,-

Výnosy

Tržby za vlastní služby	320.300,-
Výnosy, úroky	20,-
Dotace od MHMP	400.000,-
Dotace od MŠMT	129.478,-
Celkem	849.798,-
Ztráta	- 72.209,-

Komentář k hospodaření

V roce 2016 se organizace dostala do finanční ztráty, která byla důsledkem udělení pokuty za porušování rozpočtové kázně. Konkrétně se jednalo o pochybení ze strany organizace, která nenahlásila v řádném termínu změnu výše rozpočtu projektu. (V daném roce PROSPE obdrželo od MŠMT prvně dotaci a pochybení nastalo z nedostatečné znalosti pravidel daných MŠMT. Tato pravidla se výrazně liší od druhého donátora PROSPE, Magistrátu hlavního města Prahy.) Přestože došlo k okamžité nápravě a dodání požadovaných dokumentů, organizaci, přes další žádání o odpuštění pokuty, byla pokuta udělena.

Tato chyba stála organizaci, která prošla finanční kontrolou v roce 2012 bez ztráty kytičky, přes 80 tisíc korun a tím se organizace dostává do finanční nouze, která trvá do současnosti.

ROK 2016 – Co jsme realizovali nového

PROSPE v roce 2016 otevřelo nově růstové skupiny pro mladší a starší žáky základních škol. Tyto růstové skupiny byly dotovány z grantu MHMP. Dále PROSPE připravilo akreditovaný kurz pro učitele mateřských škol v realizaci všeobecné primární prevence. Ve stejném roce spustilo pilotní projekt programů destigmatizace lidí s duševním onemocněním, který také zafinancoval MHMP.

Růstové skupiny se dostaly do povědomí odborné veřejnosti, která je začala dále šířit mezi potřebné rodiče a děti a úspěšně se v r. 2016 rozeběhly a nyní v červnu 2017 jsou již takřka zaplněny pro další školní rok.

Statistika

CELKOVĚ ZA ROK 2016 v MŠ:

4 školky
24 programů (na každém přítomný učitel)
14 tříd
274 dětí a 457 kontaktů s dětmi a 24 kontaktů s učiteli

CELKOVĚ ZA ROK 2016 V ZŠ:

4 základní školy
56 programů všeobecné primární prevence
42 tříd (dlouhodobá všeobecná PP) + 6 tříd (114 žáků 8. a 9. ročníků ZŠ) jednorázové aktivity viz výše projekt destigmatizace
730 žáků a 1318 kontaktů s dětmi a 35 s učiteli na programech PP

CELKOVĚ ZA ROK 2016 V SŠ:

3 střední školy
50 programů všeobecné primární prevence
26 tříd (z toho v 16 třídách jednorázové aktivity viz výše, zbylé třídy v rámci dlouhodobé PP)
432 studentů a 1552 kontaktu se studenty a 32 s učiteli na programech PP

INTERVENČNÍ PROGRAMY ZA ROK 2016

3 školy
24 programů – setkání v rámci intervence
5 tříd

RŮSTOVÉ SKUPINY

50 skupinových setkání
20 zájemců z řad dětí – skupinu navštěvovalo 7 dětí
36 individuálních konzultačních setkání s rodiči a dětmi navštěvujících skupiny

Spolupráce

V rámci práce s dětskými kolektivy spolupracuje organizace PROSPE v případě potřeby především s úřady Sociálně právní ochrany dětí, s pedagogicko -psychologickými poradnami, s dětskými psychology a rodinnými poradci. V uplynulém roce se také prohloubila spolupráce se samotným donátorem MHMP, který pomáhal s propagací našich služeb, a tím potvrzoval jejich kvalitu. Děkujeme!

Ve vzdělávání pedagogů a rodičů nachází PROSPE oporu a spolupráci u organizací IMPERATIV, Dům světla, SVP Klíčův, Drop In, Život bez závislostí a některými kolegy z ped.psych. poraden.

Budoucnost – 2017

Na základě dlouhodobého podfinancování projektu PROSPE, budeme usilovat o zařazení do 4 letého dotačního režimu od MHMP. Zdá se, že dochází k odlivu kvalifikovaných pracovníků z oblasti prevence v NNO a je stále těžší nejen získat, ale i udržet kvalifikované lidi pro tento obor. Jsme přesvědčení, že

jeden z důvodů je nestabilní finanční prostředí, a proto budeme usilovat o získání stability díky 4 letému financování.

Pokud se tento plán vydaří, budeme dále rozvíjet služby v oblasti indikované prevence, růstové skupiny nejen pro žáky ZŠ, ale i pro adolescenty. Současně plánujeme již v roce 2017 otevřít podpůrné skupiny pro rodiče, zatím jen žáků ZŠ.

Další nabídkou je pak možnost supervizí ve školách – součástí realizace pak musí být motivování pedagogů k sebezpečí a edukace o smyslu a možnostech supervize. Výrazným úkolem pak je hledání způsobů oslovení rodičů, pro které je stále nabídka PROSPE (ale i systému primární prevence jako takové) nezajímavá.

Organizace PROSPE dlouhodobě prosazuje přenášení kompetencí všeobecné primární prevence na učitele tak, aby mohli sami se svými třídami pracovat a externí poskytovatele angažovat především v případě potřeby selektivní či indikované prevence.

Poděkování ředitelky

Poskytování primární prevence přináší nejen profesně ale i lidsky obohacující chvíle s dětmi na školách a, byť často organizačně náročná, jednání se zájemci o služby, ale také vyčerpávající a občas demotivující komunikační procesy s různými institucemi, které mají v moci existenci naší organizace značně znepríjemnit. Proto chci především poděkovat Magistrátu hlavního města Prahy, jehož zástupci nám existenci nejen neznepríjemňují, ale svou podporou, nejen finanční, ji do velké míry vůbec umožňují.

Velké díky také patří spolupracujícím školám a lidem v nich. Pedagogové, kteří mají zájem o svěřenou děti, o zdravé a podnětné školní prostředí, jsou nadějí pro budoucí generace nejen z pohledu cíle práce naší organizace.

Děkujeme spolupracujícím organizacím, které nám pomáhají zkvalitňovat a zefektivňovat naši práci, jedná se o různé neziskové organizace, OSPODY, poradny,...

Vřelé díky naší účetní Ing. Vachudové za starost o finance a supervizorovi Vítu Čelikovskému, který se stará o náš tým a supervizorce Marii Lhotové, která se stará o mně a naše růstové skupiny.

Téměř nakonec a s velkou úctou děkuji lektorům, kteří se vzdělávají, zajímají se o klienty, vytváření příjemné kolegiální prostředí a jsou prostě výkonnou složkou organizace. Bez vás by to nešlo.

Úplně nakonec díky těm nejdůležitějším. Díky dětem a rodičům, se kterými pracujeme, kteří si k nám nacházejí cestu a přes možná zklamání, se kterými se už v životě setkali, se nechávají znovu oslovovat, vytvářejí si s námi vztah plný důvěry a očekávání. Snažíme se vás nezklamat a pomoci ve složitějších obdobích života.

Mgr. Michaela Titmanová

